

Interventie Unity

Erkenning

Erkend door deelcommissie Gezondheidsbevordering en preventie voor volwassenen en ouderen

Datum: 9 november 2023

Oordeel: Goed onderbouwd

De referentie naar dit document is: Noijen (11 oktober 2023).

Databank effectieve jeugdinterventies: beschrijving 'Unity'. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut. Gedownload van www.nji.nl/jeugdinterventies.

Inhoud

Inhoud	3
Samenvatting	4
Doelgroep	4
Doel	4
Aanpak	4
Materiaal	4
Onderbouwing	4
Onderzoek.....	5
1. Uitgebreide beschrijving	6
1.1 Doelgroep	6
1.2 Doel.....	7
1.3 Aanpak	8
2. Uitvoering	13
3. Onderbouwing	19
4. Onderzoek	25
5. Samenvatting Werkzame elementen	27
6. Aangehaalde literatuur	28
7. Praktijkvoorbeeld	31

Samenvatting

Unity richt zich op bezoekers van dance-evenementen die alcohol en/of andere drugs gebruiken, of dat van plan zijn te doen. Daarmee wil Unity de risico's gerelateerd aan gebruik beperken. Dit door de bevordering van risico verminderende strategieën onder de doelgroep.

Unity wordt uitgevoerd door 6 regionale instellingen voor verslavingszorg in 7 regio's. Peer educators uit de dancescene worden getraind en geven op vrijwillige basis een-op-een voorlichting aan hun leefstijlgenoten op dance-evenementen. Er zijn diverse materialen beschikbaar ter ondersteuning van de interventie.

De aanpak van Unity is gebaseerd op wetenschappelijke inzichten ten aanzien van risicogedrag bij deze doelgroep. Evenals theorieën over gedragsverandering, waaronder het Beredeneerd Gedrag Model.

Tussen 2018 in 2023 hebben de peer educators in totaal 53.914 gesprekken gevoerd met bezoekers van 618 dance evenementen. De deelnemers vinden de voorlichting van Unity betrouwbaar. De uitvoerders en evenementorganisatoren waar Unity mee samenwerkt beoordelen de interventie als zeer positief.

Doelgroep

Einddoelgroep: Unity richt zich met haar interventie op bezoekers van dance-evenementen tussen 18-36 jaar die (de intentie hebben om) alcohol en/of andere drugs te gebruiken.

Intermediaire doelgroep: Peer educators uit de dancescene.

Doel

Het hoofddoel van Unity is dat bezoekers van dance-evenementen die (de intentie hebben om) alcohol en/of andere drugs (te) gebruiken, risico verminderende strategieën toepassen om de risico's die met dit gebruik gepaard gaan zoveel mogelijk te beperken.

Aanpak

Unity is een peer educatie-interventie en wordt uitgevoerd door de preventieafdelingen van 6 regionale instellingen voor verslavingszorg. De peer educators van Unity zijn bezoekers van dance-evenementen die getraind zijn door professionals die werken bij deze instellingen. Zij geven vervolgens op vrijwillige basis op die evenementen voorlichting aan hun peers (leefstijlgenoten).

Materiaal

Er zijn verschillende materialen ter ondersteuning van de interventie. Er zijn handleidingen, draaiboeken en formats voor de werving, training, uitvoer, evaluatie, organisatie en implementatie. Deze worden regelmatig geüpdatet en zijn beschikbaar voor alle instellingen voor verslavingszorg die Unity in hun regio uitvoeren.

Onderbouwing

Het gebruik van alcohol en andere drugs is relatief hoog onder bezoekers van dance-evenementen. Dit gebruik brengt risico's met zich mee en kan zelfs leiden tot ernstige gezondheidsproblemen. De mate van deze risico's en de ernst van de incidenten worden beïnvloed door verschillende factoren. Namelijk het middel of de combinatie van gebruikte middelen, het gedrag en persoonlijke factoren van de gebruiker, en de sociale

en fysieke omgevingsfactoren. Unity richt zich met haar interventie op de beïnvloedbare factoren, attitude, waargenomen norm en waargenomen gedragscontrole, gebaseerd op het model voor Beredeneerd Gedrag (Fishbein & Ajzen, 2010).

Onderzoek

Van 2018 tot en met 2022 hebben de peer educators in totaal 53.914 gesprekken gevoerd met bezoekers van 618 dance evenementen. Met een gemiddelde leeftijd van 24 jaar een relatief hoog middelengebruik kan worden bevestigd dat Unity haar beoogde doelgroep bereikt.

De deelnemers vinden de voorlichting van Unity betrouwbaar. Peer educators zijn zeer tevreden over het werk en de mogelijkheid input te leveren. De interventie wordt uitgevoerd zoals bedoeld. Belangrijk aandachtspunt is de werving van nieuwe peer educators.

Unity wordt door de eventorganisatoren zeer gewaardeerd voor het laagdrempelig informeren van hun bezoekers over drugsgebruik en het signaleren van risicogedrag. De samenwerking werd gemiddeld beoordeeld met een 8,4

1. Uitgebreide beschrijving

1.1 Doelgroep

Uiteindelijke doelgroep

Unity richt zich met haar interventie op bezoekers van dance-evenementen. Het gaat daarbij om volwassen bezoekers, de grootste groep is tussen de 18 en 36 jaar oud. De interventie richt zich op dat deel van de bezoekers dat alcohol en/of andere drugs gebruikt of de intentie hebben om op korte termijn te gaan gebruiken.

Intermediaire doelgroep

Unity is een peer educatieproject waarbij leden uit de dancescene geworven en getraind worden om op vrijwillige basis voorlichting te geven aan hun peers. Deze peer educators zijn een intermediaire doelgroep. Zij kunnen gezien worden als een betrouwbare bron en als rolmodel functioneren.

Selectie van doelgroepen

Het overgrote deel van de bezoekers van de interventie heeft een bepaalde mate van interesse in alcohol en andere drugs(informatie). Zij benaderen zelf de informatiestand op een feest en gaan daar het gesprek met een van de vrijwilligers aan. Of ze zoeken zelf online de content van Unity (podcast, website, social media etc). In gesprek met de vrijwilligers wordt als eerste de vraag, behoefte en ervaring met middelen in kaart gebracht. Deze informatie is de basis om het voorlichtingsgesprek zo goed mogelijk te kunnen laten aansluiten.

De interventie is niet geschikt voor bezoekers die:

- helemaal geen (intentie hebben om) alcohol of andere drugs (te) gebruiken;
- slechts interesse tonen in wat er gebeurt bij de stand, maar geen behoefte hebben aan een voorlichtingsgesprek;
- te veel onder invloed zijn voor een voorlichtingsgesprek.

De bezoekers van de (18+) evenementen waar Unity werkt, zijn overwegend tussen de 18 en 35 jaar. Ondanks de leeftijdscontrole bij de entree kan het voorkomen dat een minderjarige bezoeker aan de stand komt. Ook bij deze bezoekers zullen de peer educators zo goed mogelijk aansluiten bij de ervaring en vraag van die specifieke bezoeker. Dat kan betekenen dat er ook onderwerpen als groepsdruk of uitstellen van gebruik worden besproken.

Betrokkenheid doelgroep

Unity is in 1996 door leden uit de community zelf opgezet en nog altijd speelt de doelgroep een belangrijke rol tijdens de doorontwikkeling, implementatie en evaluatie van het project.

Zo dragen de getrainde peer educators zorg voor de werving van nieuwe leden uit de doelgroep, kunnen ze doorgroeien tot peer coach (het begeleiden bij de uitvoer) en ondersteunen ze bij trainingen. Tijdens vergaderingen, evaluatiegesprekken en middels een online evaluatievragenlijst leveren de peer educators input met betrekking tot:

- Nieuwe evenementen en subculturen;
- Signalen m.b.t. (riskant) middelengebruik;
- Behoefte aan deskundigheidsbevordering;

- (Door) ontwikkeling van voorlichtingsmaterialen en speerpunten voor tijdens de gesprekken
- Organisatie: het jaarplan, beleid en tevredenheid met de begeleiding.

Daarnaast kunnen peers naast hun reguliere werkzaamheden ook meedoen aan werkgroepen. Voorbeelden hiervan zijn: politieke werkbezoeken, Unity colleges, teamuitjes, decoratie van de stand.

1.2 Doel

Hoofddoel

Unity richt zich op de preventie van riskant alcohol- en ander druggebruik door bezoekers van dance-evenementen.

Het hoofddoel van Unity is dat bezoekers van dance-evenementen, die (de intentie hebben om) alcohol en/of andere drugs (te) gebruiken, risico verminderende strategieën toepassen om de risico's die met dit gebruik gepaard gaan zoveel mogelijk te beperken.

Subdoelen

Omdat de doelgroep van Unity verschillende middelen gebruikt, die verschillende risicoprofielen hebben en mogelijk vragen om een verschillende aanpak als het gaat om risicobeperking, heeft Unity subdoelen geformuleerd voor het toepassen van risico verminderende strategieën in relatie tot het gebruik van middelen in het algemeen.

Subdoelen doelgroep:

De doelgroep:

1. Beschikt over kennis over risico's, oorzaken van de risico's en kennis over mogelijkheden de risico's te beperken.
2. Erkent dat het toepassen van risico verminderende strategieën tot minder negatieve gevolgen en/of bijwerkingen leidt.
3. Erkent dat het gebruik van het middel ook bij henzelf tot bepaalde specifieke risico's/bijwerkingen kan leiden.
4. Ervaart sociale steun voor het toepassen van risico verminderende strategieën.
5. Heeft vertrouwen in het zelf toepassen van risico verminderende strategieën.

Subdoelen peer educators

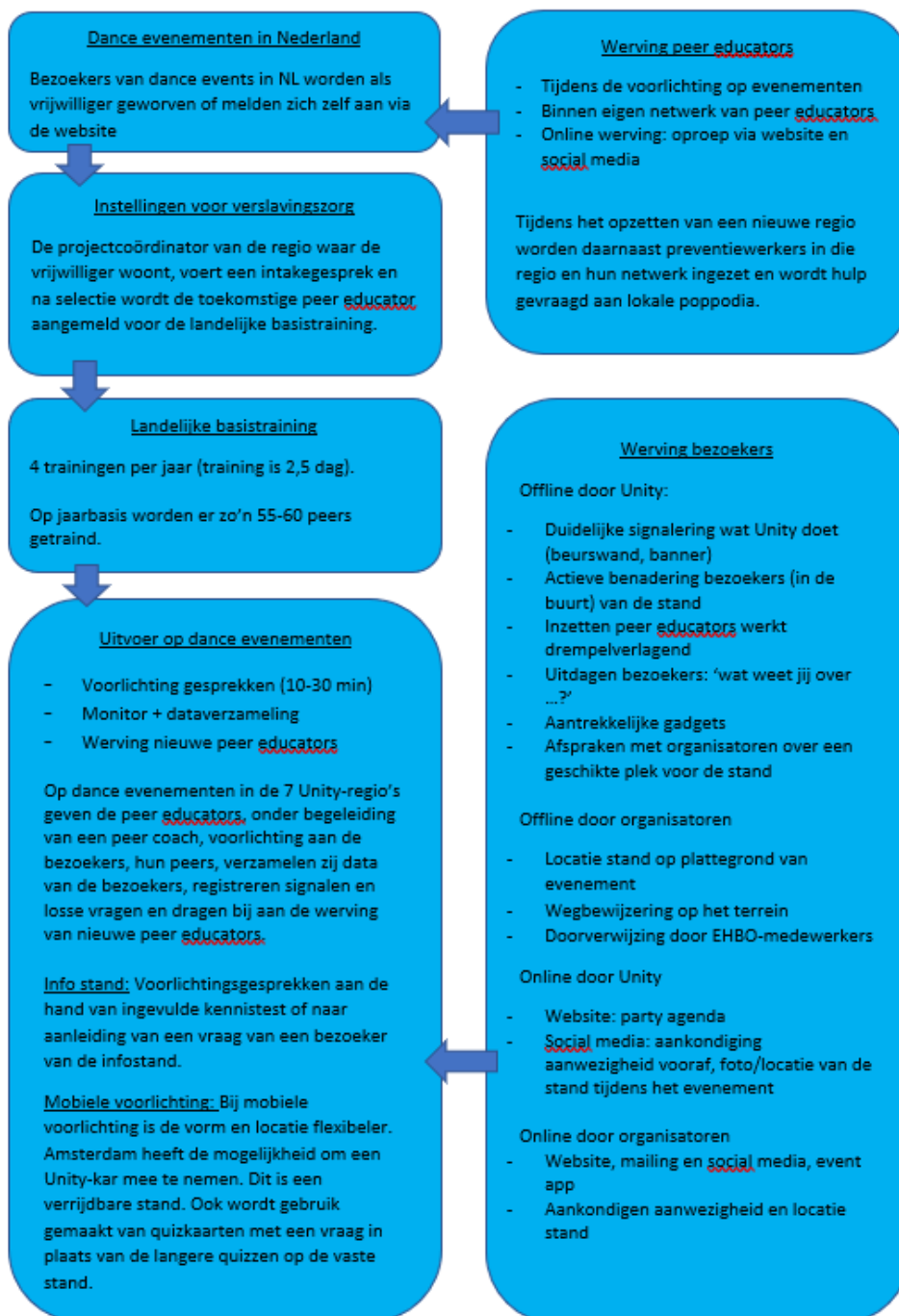
Gericht op de intermediaire doelgroep, de peer educators, zijn doelen geformuleerd die gerelateerd zijn aan wat bekend is over voorwaarden voor effectiviteit. Middels de selectieprocedure, een basistraining en terugkerende deskundigheidsbevorderingen wordt aan de volgende vaardigheden gewerkt. Peer educators kunnen:

- de speerpunten in de voorlichting over de middelen benoemen en uitleggen;
- bestaande aannames en risicoperceptie uitvragen en daar feedback op geven;
- vertellen over mogelijke negatieve ervaringen of vervelende bijwerkingen op basis van eigen ervaringen of die van andere peers;
- concrete, gemakkelijk uitvoerbare tips formuleren die aansluiten bij de bezoeker;
- positieve feedback geven op gewenst gedrag.

1.3 Aanpak

Opzet van de interventie

Unity is een peer educatie-interventie, uitgevoerd door in totaal gemiddeld 14 regionale projectleiders en projectcoördinatoren en 150 peer educators en peer coaches, verbonden aan 6 regionale instellingen voor verslavingszorg actief in 7 regio's. Peer educators van Unity zijn bezoekers van dance-evenementen die geworven en getraind zijn door projectleiders en projectcoördinatoren werkzaam bij de verschillende regionale instellingen voor verslavingszorg om vervolgens op die evenementen op vrijwillige basis voorlichting te geven aan hun peers (leefstijl genoten). Peer coaches zijn ervaren peer educators die een oproepcontract krijgen en verantwoordelijk zijn voor de coördinatie en het begeleiden en coachen van de peer educators tijdens de uitvoer.

Inhoud van de interventie

1. Werving van peer educators

Werving van nieuwe peer educators gebeurt doorlopend. Inzet op werving is afhankelijk van de doorloop binnen de teams en gewenste grootte van de groep op basis van het aantal uit te voeren voorlichtingen. In verband met diversiteit aan evenementen is een goede afspiegeling van de subdoelgroepen op basis van leeftijd en voorkeur voor muziekstroming gewenst. Werving binnen een specifieke doelgroep wordt gerealiseerd door op specifieke evenementen te werven.

Aan peer educators wordt regelmatig gevraagd om in hun omgeving rond te vragen of vrienden en kennissen interesse hebben. En op social media wordt gebruikgemaakt van een korte video die uitlegt wat Unity is en doet en gevraagd of volgers interesse hebben om vrijwilliger te worden. In 2023 is in dit kader een afstudeeronderzoek van een student toegepaste psychologie de opdracht geformuleerd om kwalitatief onderzoek te doen naar de motivatie van de betrokken peers.

Ook wordt ingezet op het behouden van de peer educators binnen het project door de ervaren peers meer verantwoordelijkheid te geven. Ze kunnen doorgroeien naar coach of trainer.

2. Basistraining voor peer educators

Twee en een halve dag training door regionale projectleiders, ondersteund door peer educators die ingezet worden voor de rollenspelen.

- Kennis over de werking, effecten en risico's van drugs;
- Training in gesprekstechnieken, actieve benadering, aanspreken van groepen.

Deelnemers aan de training maken voorafgaand aan de training een pre-test en na afloop een post-test om na te gaan of ze de overgebrachte kennis goed begrepen en onthouden hebben.

3. Voorlichting op evenementen

De peer educators werken in shifts (2 tot 3 uur) en worden tijdens de uitvoering begeleid door peer coaches. De peer coach is verantwoordelijk voor de coördinatie en een goed verloop van de uitvoer, ondersteuning van het team en direct aanspreekpunt van de peer educators en de evenementenorganisator gedurende het evenement.

Briefing door peer coach

De peer coach start de uitvoer met een briefing. Onderwerpen die standaard in de briefing aan de orde komen zijn: shift-indeling en eventuele wijzigingen, locatie EHBO, actuele ontwikkelingen m.b.t. beleid, drugsmarkt (waarschuwingen), onderzoek en berichtgeving in de media.

Voorlichting in shifts

De peer educators werken in shifts. De shifts en de duur ervan worden bepaald aan de hand van het aantal peer educators dat mee gaat en de duur van de voorlichting op het evenement. Na iedere shift is er een moment van feedback door de peer coach over het verloop van de gesprekken.

Nieuwe peer educators worden tijdens de eerste drie evenementen ingewerkt door een buddy. Een buddy is een ervaren peer educator die hen ter plekke uitlegt hoe het voorlichten gaat.

Infostand

Voorlichting aan de hand van een kennistest

Bezoekers van de infostand wordt gevraagd een quizje (kennistest) in te vullen over een voor hen relevant middel/thema. De meerkeuzevragen die gebruikt worden voor de kennistesten, bevatten informatie en kernboodschappen gebaseerd op de geformuleerde specifieke gedragsdoelen (zie onderbouwing). De vragen worden altijd samen met de

peer educators bedacht en regelmatig geüpdatet. Er zijn verschillende versies van de kennistesten: er zijn tests per middel, tests met vragen over een specifiek thema en er zijn Engelstalige kennistesten voor internationale bezoekers. De peer educators krijgen de vragen met een uitgebreide uitleg van tevoren per mail toegestuurd, zodat zij zich goed voor kunnen bereiden op de voorlichting en het antwoord in hun eigen woorden kunnen vertellen.

De bezoekers van de stand vullen de test rustig en voor zichzelf in en vervolgens wordt de test samen met de peer educator nagekeken. Alle vragen en antwoorden worden doorgenomen, ook de goed beantwoorde vragen.

Wat is een groot risico van GHB?

A: Te hoge bloeddruk en hartslag.

B: Verlies van bewustzijn door overdosering of combinatie met alcohol.

C: Oververhitting.

Risico: *Outgaan; Bewustzijnsverlies / comateuze toestand, stikken in eigen braaksel.*

Gedragsdoel: *GHB naar de testservice brengen, voorkomt outgaan door GHB, niet eten 2 uur voor gebruik, combineert niet met alcohol of andere downers.*

Mobiele voorlichting

Wanneer de peer educators rondlopen op het evenement of bijvoorbeeld op de festivalcamping beginnen zij een gesprek met bezoekers die even ergens rustig zitten.

De tools die daarvoor ingezet worden zijn:

- Quizkaarten waar een meerkeuze of open vraag op staat;
- Het sprookjesboek; een door een peer educator ontwikkeld boek met tekeningen. De peer educator leest aan een groepje vrienden voor uit het sprookjesboek, een verhaal dat aanleiding geeft tot een groepsgesprek over de risico's van middelen en wat zij als groep doen om die te beperken;
- Kennistesten zoals bij de standvoorlichting.

Voorlichting aan de hand van losse vragen

Zowel bezoekers van de infostand als bezoekers die in gesprek raken met de peer educators die 'mobiel' voorlichting geven, kunnen specifieke vragen stellen.

De peer educators beantwoorden de vraag, vragen door en verwijzen een bezoeker als ze het antwoord niet weten. Dat kan zijn naar een andere peer of peer coach, de eigen of een andere website, infolijn of huisarts. De gestelde vragen worden vervolgens geregistreerd.

Alle bezoekers mogen na het gesprek een gadget, waar het Unity logo inclusief de link naar de website op staat, uitzoeken.

Red alert

In uitzonderlijke situaties is het mogelijk dat tijdens de voorlichting actief wordt gewaarschuwd voor acuut gevaarlijke drugs. Dit gebeurt enkel op aanvraag van het Drugs Informatie en Monitoring Systeem van het Trimbos-instituut en in de vorm van een door het Trimbos-instituut goedgekeurde poster. Naar aanleiding van de

waarschuwing kunnen bezoekers vragen stellen aan de peer educators die hierover van tevoren goed zijn ingelicht.

Monitoring en evaluatie

Dataverzameling

Na afloop van het voorlichtingsgesprek vullen bezoekers de achterkant van de kennistest in. Op de achterkant wordt gevraagd naar geslacht, leeftijd, gebruik, waardering van de informatie en een viercijferige postcode.

Deze informatie wordt landelijk verzameld, ingevoerd en geanalyseerd en levert input voor het jaarverslag en mogelijke aanpassingen van de inhoud van het voorlichtingsmateriaal en de training of deskundigheidsbevordering.

Evaluatieverslag

De peer coach schrijft na afloop van het evenement aan de hand van een format een evaluatieverslag. Dit verslag verstuurt hij of zij naar de projectleider. Het deel met terugkoppeling over de samenwerking en het verloop tijdens het evenement wordt door de projectleider naar de contactpersoon gestuurd ter terugkoppeling.

4. Werving van bezoekers

Voor de werving van bezoekers worden verschillende kanalen ingezet, zowel offline op de evenementen zelf als online. Een overzicht hiervan is terug te vinden in schema 1.

Voorbeelden push berichten verstuurd via event app:

Standvoorlichting:

Wist je dat je alles over alcohol en drugs kunt vragen bij de Unity-stand? Je kunt ze vinden naast het Indigo-podium."

Mobiele voorlichting:

Wist je dat je alles kunt vragen over alcohol en drugs aan de vrijwilligers van Unity? Ze lopen rond op het festival tussen 14.30 en 19.30 uur. Je herkent ze aan hun Unity-shirt!

2. Uitvoering

Materialen

Projectleiding heeft toegang tot een online map met de meest recente versies van de verschillende materialen. De beschikbare materialen zijn onder te verdelen in een aantal categorieën.

Materialen: Werving peer educators

- Unity visitekaartjes
- Social media posts
- Webpagina's tbv werving nieuwe peer educators

Materialen: Basistraining

- Draaiboek voor trainer
- Powerpoint presentatie
- Pre-post test
- Hand-outs
- Digitale trainingsmap met informatieve teksten

Materialen: Uitvoer

- Peer-handleiding en coach-handleiding
- Kennistests
- Unity kleding
- Flyers
- Standmateriaal
- Gadgets

Materialen: Organisatie en implementatie

- Diverse templates voor uitvoerdocumenten
- De backoffice van de website is een tool voor het inschrijven en inplannen van de uitvoering.

Materialen: Evaluatie, monitoring en dataverzameling

- Ter evaluatie en dataverzameling zijn vaste formats voor evaluatiegesprekken, het registratieformulier voor losse vragen, de achterkant van de kennistest en een monitoringsinstrument ontwikkeld.
- Statistieken van website en social media verkeer en online surveys o.a. ter evaluatie van de peer educators.
- Met de Greater Good is een semi-panel studie Party Panel opgericht (Party Panel, 2015). De resultaten en adviezen worden teruggekoppeld richting de Unity-teams.

Materialen: ONLINE communicatie extern

- unity.nl
- facebook.com/unity.nl
- instagram.com/unityinfo
- youtube.com/channel/UCGvJkDFsBra-bpHXLZ3W0YQ
- open.spotify.com/show/1jHufw73yMLPDZr6qUJHjK?si=af87cdb7a96149d7

Locatie en type organisatie

Preventie-afdelingen van instellingen voor verslavingszorg kunnen een Unity-team opzetten. Instellingen met de Unity-interventie in 2023 in hun preventiepakket: Jellinek, Brijder, IrisZorg, Indigo Haaglanden, Novadic-Kentron en Tactus.

Unity wordt uitgevoerd op dance-evenementen waar de doelgroep komt en mogelijk het risicogedrag vertoont. De peer educators zijn de ogen en oren om signalen op te vangen en te delen vanuit deze, voor de professionals moeilijk te bereiken doelgroep. De peer educators worden tevens ingezet om belangrijke actuele informatie, zoals waarschuwingen voor acuut gevaarlijke drugs, over te brengen naar de doelgroep.

Bij de behandeling van een aanvraag vanuit een organisator wordt op basis van onderstaande voorwaarden bepaald, of de interventie daadwerkelijk uitgevoerd kan worden:

Voorwaarden organisatie:

- Dance-evenement wordt georganiseerd binnen één van de Unity-regio's
- Type evenement (risicogroep / nieuwe doelgroep etc)
- De organisator van het evenement faciliteert de uitvoer en draagt zorg voor de kosten voor de entree en randvoorwaarden voor de uitvoering.
- De benodigde (evenementen of horeca) vergunning is in orde.
- Er is professionele EHBO aanwezig.
- Relatie en afspraken met de organisatie. Is het een betrouwbare organisatie? Zijn er goede afspraken te maken?

Voorwaarde regionale Unity:

- Regio heeft mogelijkheden om het evenement te financieren en coördineren.
- Inzet minimaal benodigd aantal peer educators is haalbaar.
- Voldoende uren beschikbaar voor de voorbereiding en inzet van Unity op het evenement.

Opleiding en competenties van de uitvoerders

Een geschikte peer educator

- heeft leeftijd tussen 18 en 36;
- beschikt over goede sociale vaardigheden;
- heeft affiniteit met de dance-scene;
- is in staat om een 'professionele' afstand tot de scene te kunnen nemen;
- heeft interesse in alcohol, andere drugs en gerelateerde onderwerpen;
- heeft een open houding ten opzichte van alcohol en andere drugs en gebruikers daarvan;
- is zelf geen excessief gebruiker of betrokken (geweest) bij dealen;
- is flexibel inzetbaar en bereid om in het weekend en 's nachts te werken.

Peer coach

Een peer coach geeft begeleiding en ondersteuning aan de peer educators. De peer coach:

- heeft ervaring met het voorlichten als peer;
- heeft dezelfde kenmerken als een peer educator;
- is goed in plannen;
- is in staat een professionele houding aan te nemen;
- is in staat een team vrijwilligers te motiveren en aan te sturen.

Een geschikte projectleider en projectcoördinator* heeft

- inhoudelijke kennis over alcohol, andere drugs en gezondheidsbevordering;
- goede leidinggevende capaciteiten;
- ervaring in planmatig en structureel werken;
- kennis van en affiniteit met de dance-scene;
- een open houding ten opzichte van alcohol en andere drugs en gebruikers daarvan;
- goede mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheden.

*ter ondersteuning van de projectleider kunnen regio's ook een projectcoördinator inzetten. Er is geen vaste taakverdeling tussen beide rollen. Al is de projectleider altijd eindverantwoordelijk en aanspreekpunt van de Unity regio.

Kwaliteitsbewaking

Jellinek is de eigenaar van Unity. Echter wordt de kwaliteit van de interventie door alle projectleiders gezamenlijk bewaakt middels diverse methoden. Regionaal is het de verantwoordelijkheid van de projectleiding. Landelijk houdt de projectleiding toezicht op elkaar middels een consortium en regelmatig overleg. Minimaal vier keer per jaar spreken zij elkaar tijdens het projectleidersoverleg en tussentijds hebben zij vaak ook onderling contact voor tussentijdse vragen. Daarnaast wordt er ook bij de begeleidingscommissie verantwoording afgelegd.

Begeleidingscommissie

De landelijke begeleidingscommissie geeft advies en feedback op de gang van zaken. In deze commissie zitten verschillende evenementorganisatoren op vrijwillige basis, experts vanuit het medische veld, de beveiliging, media experts en een gedragsveranderingsexpert. Zij komen twee keer per jaar samen met de projectleiders van Unity en kunnen vragen beantwoorden die door Unity worden voorgelegd. Daarnaast kunnen zij ook ongevraagd advies geven en delen zij hun ervaringen uit hun werkveld.

Consortium

Om objectief te kunnen toetsen op kwaliteit, wordt er gebruik gemaakt van een consortium. Hiermee kan worden bepaald of regio's voldoende aan alle gestelde eisen die zijn opgenomen in het document. Dit wordt jaarlijks door de projectleiders getoetst. Indien de doelen of eisen niet zijn behaald, kan dit tot gevolg hebben dat de samenwerking met een regio wordt beëindigd. Het consortium is opgesteld om de benodigde uren en financiële middelen te waarborgen.

De kwaliteit van de kennis en kunde van alle betrokkenen wordt gewaarborgd door:

- Handleidingen
- Trainingen, deskundigheidsbevorderingen en vergaderingen en evaluatie daarvan
- Evaluatiegesprekken met peer educators en coaches
- Consistente registratie van de uitvoer en analyse daarvan
- Interview organisatoren
- Doorontwikkeling op basis van nieuwe inzichten. Middels het bevragen van de peer educators, het Party Panel onderzoek en de nauwe samenwerking met kennispartners zoals het Trimbos-instituut houdt de projectleiding de inhoudelijke informatie up-to-date.

Randvoorwaarden

Organisatorisch

Om Unity succesvol uit te voeren zijn een aantal belangrijke randvoorwaarden nodig.

Tijd en middelen

Het is van belang dat er voldoende tijd en middelen beschikbaar zijn om het regionale team aan te sturen en activiteiten uit te kunnen voeren.

Er moet tijd geïnvesteerd moeten worden in de werving, selectie en training, motivatie en betrekken van de peer educators en coaches. Dit vraagt continu aandacht en tijd en continuïteit van de financiering.

Inzetten doelgroep participatie en vrijwilligers

Draagvlak is nodig, zowel voor het inzetten van leden uit de doelgroep als de bereidheid hen te laten participeren op verschillende niveaus.

De mogelijkheid moet bestaan om met vrijwilligers te werken en hen een vrijwilligerscontract aan te bieden voor de verzekering, het uitbetalen van vrijwilligersvergoedingen en reis- en onkostenvergoedingen. Voor de peer coaches wordt met een deeltijdcontract gewerkt.

Contextueel

De doelstellingen gericht op preventie en het beperken van risico's van gebruik moeten opgenomen zijn binnen de doelstellingen van de preventieafdeling en een plek hebben binnen de beleidskaders van de gemeente waar de financiering aangevraagd wordt. De interventie werkt middels de peer-to-peer methode, wat betekent dat de peer educators aansluiten bij de leefstijl van de evenementbezoekers.

Landelijke samenwerkingsverbanden

Voor de landelijke uniformiteit en continuïteit is het van belang dat alle regio's aanwezig zijn bij de landelijke overleggen en input leveren.

Implementatie

Implementatie Unity team in de regio

In het Unity-handboek staat een stappenplan dat gevolgd kan worden bij het opzetten en uitvoeren van een peer educatieproject in uitgaanssettings. Een instelling voor verslavingszorg kan zelf bepalen of het nodig is om te investeren in Unity als interventie. Bij de introductie wordt duidelijk gemaakt dat het gaat om een langdurige investering.

Doorlopend worden alle handleidingen geüpdatet en er is een pakket samengesteld bestaande uit benodigde documenten ter implementatie van een Unity-team in een 'nieuwe' regio. Jellinek biedt ondersteuning bij dit traject op de volgende wijze:

- Alle materialen, formats en templates worden gedeeld;
- Training wordt door Jellinek Amsterdam georganiseerd;
- Projectleider Jellinek Amsterdam is contactpersoon;
- Projectleiders ondersteunen gedurende het implementatietraject;
- De begeleidingscommissie en het bestaande netwerk aan organisatoren kunnen ingezet worden om met de achterban en binnen hun eigen netwerk over het belang van Unity te communiceren.

Implementatie op evenement

Voor implementatie op een evenement bestaat een standaard format voor een draaiboek, een checklist met afspraken die gemaakt moeten worden met de organisator en zijn er stappenplannen uitgeschreven voor de peer educators en de verantwoordelijke peer coach inclusief een lijst met benodigde materialen en formulieren.

Kosten

Hieronder zijn een aantal uitgaven beschreven waarbinnen Unity rekening mee gehouden wordt. De kosten zijn sterk afhankelijk van de uurprijs het aantal evenementen en het aantal peer educators. Naast uren voor de coördinatie van de eigen regio, moeten er ook uren worden begroot voor de bijdrage aan landelijke taken. Een deel hiervan worden door door Jellinek Amsterdam en Utrecht uitgevoerd. De kosten (uren & materiaal) worden betaald door de lokale instellingen voor verslavingszorg, welke gefinancierd worden door de gemeente(n) waar zij actief zijn. Het verschilt per regio hoeveel gemeenten bijdragen. Dit bepaalt mede hoeveel evenementen een Unity regio kan doen.

TOTALE KOSTEN PER JAAR - in uren en materiële kosten per Unity regio (schatting op basis van 6 indoor evenementen en 3 outdoor festivaldagen)				
Uren:	Aantal	Eenheid	Uren per eenheid	Totaal aantal uren
Uren projectleiding		Uren per jaar		165
Uren projectcoördinator		Uren per jaar		212
Uren peer coach		Uren per jaar		56
Evenementen				
Coördinatie door projectcoördinator	9	Events	4	36
Uitvoer door peercoach	3	Festival	12	36
Uitvoer door peercoach	6	Indoor	10	60
Totaal uren				565
	Aantal	Eenheid	Kosten per eenheid	Totale kosten
Materiële kosten				
Basistraining	6	Peer educators	€ 200	€ 1200
Standmateriaal/gadgets/t-shirts			€ 1080	€ 1080
Catering	45 (9x6)	Per evenement/peer educator	€ 10	€ 540
Vervoer evenementen	9	Bus/auto	€ 100	€ 900
Catering vergaderingen	6	Vergaderingen	€ 30	€ 180
Teambuilding (uitje met eigen team)	8	Peer educators	€ 50	€ 400
Teambuilding (landelijk teambuildings en trainingsweekend)	8	Peer educators	€ 50	€ 400
Vergoeding experts voor deskundigheidsbevordering	4	Expertmeetings	€ 50	€ 200
Overige en onvoorziene kosten		Totaal	€ 700	€ 700
Totaal materiaalkosten				€ 5780

Kosten per dance event

Het is lastig om de bovenstaande kosten om te rekenen naar de kosten per evenement omdat bijvoorbeeld de kosten van overhead omlaag gaan wanneer een regio meerdere feesten op jaarbasis doet.

Inclusief overhead zijn de geschatte kosten van een Unity interventie per event/dag € 4000,-. Dan zijn ook de kosten voor alle uren van de projectleiding, trainingen, materiaalontwikkeling etc doorberekend per evenement. De kosten per evenement variëren op basis van de duur van de aanwezigheid, locatie (bus huren) en aantal aanwezige peer educators. Er moet echter wel rekening gehouden worden met een minimaal van ongeveer 8 evenementen per jaar om aan teambuilding en het gemotiveerd houden van de vrijwillige peer educators te kunnen werken.

Daarnaast zijn er nog productionele kosten die de organisator van het event maakt: personele kosten, het huren van een stand of pagodetent, tafel en stroom en de entree en parkeerkaarten voor de vrijwilligers die geschat wordt op 650,- per event. Omdat het een samenwerking en ook een service voor de bezoekers betreft is het belangrijk dat de eventorganisatoren en/of locaties waar Unity voorlichting geeft op deze manier ook een bescheiden bijdrage leveren aan het faciliteren ervan.

3. Onderbouwing

Probleem

Dance-evenementen in Nederland

Dance-evenementen zijn enorm populair. In 2022 telde de Dance Festival Monitor 264 indoor en/of outdoor dance-evenementen met meer dan 3000 bezoekers, verdeeld over heel Nederland. Dat was in totaal goed voor 4.248.702 bezoeken. Waarbij het onbekend is om hoeveel unieke bezoekers het gaat ((W. Westerman, persoonlijke communicatie, 4 juli 2023).

Prevalentie middelengebruik

Hoewel de prevalentie van het gebruik van uitgaansdrugs¹ onder de algemene bevolking laag is (Trimbos Instituut, 2023), komt het gebruik van deze middelen onder bezoekers van dance-evenementen een stuk vaker voor (Benschop & Nabben, 2022, GGD Haaglanden, 2022, Monschouwer, Van Miltenburg, Van Beek, Den Hollander, Schouten & Blankers, 2021)

Het Grote Uitgaansonderzoek (Monschouwer et.al. 2021) laat zien dat wanneer we naar het recent gebruik (afgelopen jaar) onder uitgaanders² kijken, alcohol (98%), tabak (60%) en cannabis (51%) de meest gebruikte middelen zijn. Ecstasy (44%) is de meest gebruikte uitgaansdrug. Opvallend hoog is het percentage gebruikers van lachgas (35%) en ketamine (22%).

De onderzoekers vergeleken de groep met wat er bekend is over het gebruik onder leeftijdsgenoten uit de algemene bevolking, waaruit blijkt dat het recent gebruik van 'harddrugs' een factor 7 tot 8 hoger ligt onder deze doelgroep.

Gevolgen voor de gezondheid

Voor bijna alle illegale middelen geldt dat een ruime meerderheid de middelen niet vaker dan een paar keer per jaar gebruikt. Het gaat binnen deze specifieke doelgroep dus met name om zogenaamde 'gelegenhedsgebruikers' (Monschouwer et.al. 2021). De bezoekers van deze feesten en festivals zijn dan ook vooral een risicogroep als het gaat om acute middelen gerelateerde gezondheidsklachten en daarmee een belangrijke doelgroep voor preventie.

De acute risico's zijn grofweg in te delen in categorieën op basis van het effect op ons centrale zenuwstelsel:

Verdovende middelen: bewustzijnsverlies, dreigende verstikking, onderkoeling, verslaving.

Stimulerende middelen: kaakklem, bewustzijnsverlies, hart-/vaatproblemen, oververhitting, opwindingsdelier, verslaving.

Tripmiddelen: bad trip, verslaving.

¹ Onder uitgaansdrugs verstaan we drugs die overwegend gebruikt worden tijdens het uitgaan. Typische drugs tijdens het uitgaan of op afterparty's: ecstasy, cocaïne en speed, en in iets mindere mate GHB, ketamine, lachgas, 2C-B en 4FA (Monschouwer et.al., 2021).

² Uitgaanders: Voorwaarde voor deelname aan de studie was dat de respondent het afgelopen jaar minimaal één keer een party/festival of een club/discotheek had bezocht.

Ongewenste acute psychische effecten van het gebruik van middelen zijn angst en paniekaanvallen en psychoses. Voor het gebruik van GHB geldt dat tolerantie en afhankelijkheid relatief snel op kunnen treden.

Dat het mis kan gaan laten de gegevens van de Monitor Drugsincidenten zien. De EHBO-posten op grootschalige evenementen zien veruit het meeste problemen na ecstasygebruik (54%), gevolgd door combinatiegebruik (19%) en GHB-gebruik (7%)³. Opvallend is de forse toename van het aantal patiënten met een intoxicatie van 3- en 4-mmc. In 2018 werd deze intoxicatie voor het eerst gemeld, in 2021 waren er in totaal 132 intoxicaties met dit middel (Schürmann, Valkenberg & Croes, 2022).

Naast deze acute gevolgen voor de gezondheid kan het gebruik gevolgen op de lange termijn hebben, waaronder het ontwikkelen van een stoornis in het gebruik van middelen, maar ook sociale gevolgen (verwaarlozing van werk, school en relaties) en maatschappelijke gevolgen (bijvoorbeeld criminaliteit die gepaard gaat met productie en handel en milieuschade door dumpingen van drugsafval)

Oorzaken

Hoe risicovol het gebruik van middelen is wordt bepaald door een mix van factoren. Het Drug, Set, Setting model (Zinberg, 1984) biedt een veel toegepaste kapstok om deze factoren te onderscheiden.

Om beter te begrijpen welke factoren binnen dit model het risicovol gebruik van middelen zoals ecstasy tijdens het uitgaan beïnvloeden zijn verschillende onderzoeken gedaan (Engels & Ter Bogt, 2004, Panagopoulos & Ricciardelli, 2005, Vervaeke, 2009, Peters, 2008., Peters & Noijen, 2016., De Jonge, Bukman, Ter Bogt, Onrust, & Kleinjan, 2023., Rosenkranz, O'Donnell, Martens, Zurhold, Degkwits, Liebrechts, Verthein, 2020.)

Voorbeelden van deze factoren die specifiek gelden voor risicovol gebruik van middelen door de doelgroep van Unity zijn:

Middel:

Risico's van het middel zelf, verhoogd risico bij excessief en combigebruik, mogelijke vervuiling van of onbekendheid over samenstelling illegale drugs (verhoogd risico op overdosering).

Persoon:

Biopsychologische factoren zoals genetische kwetsbaarheid, mentale en fysieke gezondheidsproblemen leeftijdsgenoten (jongvolwassenen) en persoonlijkheidskenmerken (grote invloed van leeftijdsgenoten, sensatiezoekend gedrag, impulsiviteit, experimenteer bereidheid);

Attitude waaronder positieve verwachtingen van gevolgen of effecten van (risicovol) gebruik. In het geval van middelengebruik tijdens het uitgaan is een positieve attitude veelal gerelateerd aan de verwachte plezierige effecten, waaronder vrolijke gevoelens, meer energie en plezier hebben met vrienden. Hoewel er ook negatieve verwachtingen van overmatig gebruik, zoals lichamelijke en mentale klachten genoemd worden, zijn dit

³ Alcohol wordt in de Monitor Drugs Incidenten niet meegenomen.

niet de meest bepalende factoren die het gedrag beïnvloeden. Kennis over de risico's en negatieve effecten hebben hier invloed op en er is een sterke relatie met een lage risico-inschatting en met eerdere (positieve) ervaringen en dus positieve verwachtingen van en associaties met het gebruik. Een andere belangrijke persoonlijke factor die een rol speelt is de eigen-effectiviteitsverwachting of waargenomen gedragscontrole ten aanzien van het toepassen van risico verminderende strategieën. Zo beschrijven Rozenkranz e.a. (2020) hoe onder deze doelgroep een hoge mate van waargenomen gedragscontrole als het gaat om een lagere dosis nemen of langere periodes niet gebruiken een belangrijke beschermede factor is ten aanzien van problematisch gebruik.

Omgeving:

Sociale omgeving:

Sociale normen en sociale steun van leeftijds- en leefstijlgenoten spelen een grote rol als het gaat om risicogedrag van gedrag binnen deze doelgroep. Iets wat niet alleen voor jongvolwassenen die uitgaan geldt maar kenmerkend is voor deze leeftijdsfase. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de perceptie van wat vrienden en andere feestgangers doen en goedkeuren (waargenomen norm) een grotere invloed heeft op het gedrag dan wat bijvoorbeeld ouders of politici denken. De hoge mate van gevoel van verbondenheid met de dance-scene of community kan dit effect wel verder versterken. Verder is bekend is dat veel mensen die uitgaan en drugs gebruiken enorm overschatten hoeveel andere mensen op dat feest (ook) drugs gebruiken.

Fysieke & politieke omgeving:

Ook omgevingsfactoren zoals het alcohol en drugs beleid, drukte, warmte, openingstijden, beschikbaarheid van zowel illegale drugs als alcohol maar ook een tekort aan beschikbaarheid van gezonde voeding en (gratis) water zijn van invloed op of het middelengebruik risicovol is.

Aan te pakken factoren

Unity richt zich op de volgende beïnvloedbare factoren:

Attitude, uitkomstverwachtingen – Subdoel 1 & 2

Het vergroten van kennis over de risico's en vervelende bijwerkingen van het risicovol gebruik van het middel of combinatie van middelen. Hier valt ook het vergroten van kennis over 'extra riskante drugs' die kunnen circuleren op de drugsmarkt en waar gerichte waarschuwingcampagnes voor uitgezet worden. Om risico verminderende strategieën toe te kunnen passen is het bovendien belangrijk dat de doelgroep ook weet wat die strategieën zijn. Maar ook hoe het toepassen ervan de risico's en negatieve effecten of bijwerkingen voor henzelf verminderd (subdoel 2).

Risico-inschatting – Subdoel 3

Het verhogen van de vaak lage risico-inschatting is een andere belangrijke factor die Unity aanpakt.

Waargenomen norm – Subdoel 4

Unity richt zich op het bieden en versterken van ervaren sociale steun voor het toepassen van risico verminderende strategieën en het bijstellen van veelal niet reële inschattingen van het risicogedrag van anderen.

Waargenomen gedragscontrole- Subdoel 5

Tot slot is een factor die aangepakt wordt het vergoten van de mate van zelfvertrouwen in het zelf toepassen van de risico verminderende strategieën.

Verantwoording

De doelgroep van Unity, namelijk mensen die middelen gebruiken tijdens het uitgaan, kunnen grotendeels als 'gecontroleerde gebruikers' worden beschouwd (Rozenkranz et.al. (2020). De aanpak richt zich niet op gewoontegedrag of gedrag bij mensen met stoornissen in het middelengebruik. Bij de keuze voor factoren die worden aangepakt om de doelen te bereiken is gebruik gemaakt van het Beredeneerd Gedrag Model (Fishbein & Ajzen, 2010). Dit model stelt dat beredeneerd gedrag vooral wordt bepaald door de intentie om dat gedrag uit te voeren. Die intentie wordt bepaald door drie determinanten: attitude, waargenomen norm en waargenomen gedragscontrole. De gekozen methodieken en toepassing van die methodieken binnen de interventie zijn gebaseerd op de overzichten zoals beschreven in Intervention Mapping (Bartolomew Eldredge et al., 2016) en in het artikel van Kok en collega's (2016).

Attitude

Attitude is een soort 'gewogen gemiddelde' van alle verwachtingen die iemand heeft wat betreft mogelijke positieve en negatieve gevolgen, hoe waarschijnlijk iemand denkt dat die gevolgen zijn en hoe wenselijk iemand die gevolgen vindt. Om ervoor te zorgen dat de kennis over de mogelijke gevolgen op een effectieve manier wordt overgebracht, de risicoperceptie versterkt wordt en een positieve attitude ten opzichte van het toepassen van risico verminderende strategieën wordt bevordert, gebruikt Unity verschillende strategieën:

Aansluiting bij de doelgroep

Het is van belang dat de voorlichting relevant is voor de doelgroep, goed aansluit bij hun eigen overtuigingen. Het betrekken van getrainde peer educators, afkomstig uit dezelfde cultuur, bij de ontwikkeling van materialen en bij de keuze van de vorm en uitvoering van interventies zorgt voor aansluiting bij de doelgroep. Dit leidt tot een relevante boodschap en grotere kans op overtuiging en het beter onthouden van de boodschap. Ze worden daarnaast gezien als een betrouwbare afzender. Hoewel veel informatie over effecten, dosering en risico's beschikbaar is via instanties zoals preventieafdelingen en kennisinstituten zoals het Trimbos, geven beginnende gebruikers vaak de voorkeur aan informatie van leeftijdsgenoten (Rozenkranz et.al. 2020)

Concrete tips, begrijpelijkheid & herhaling

Om risico verminderende strategieën toe te kunnen passen is hele concrete kennis over wat die strategieën zijn en hoe iemand ze zelf toe kan passen een voorwaarde. Unity biedt concrete en praktische risico verminderende tips als een standaard onderdeel van al hun voorlichtingsmaterialen. Deze vormen de basis voor voorlichtingsgesprekken en worden zowel op de feesten, online en in de folders herhaaldelijk benadrukt. Ondersteunende visuele materialen en uitlegvideo's worden gebruikt om complexe informatie begrijpelijk te maken.

Interactieve voorlichting

Unity gebruikt diverse interactieve en afwisselende werkvormen op evenementen, zoals

kennistesten, quizkaarten en spellen om actieve informatieverwerking tot stand te brengen.

Gepersonaliseerde feedback

Om de risicoperceptie te versterken wordt de doelgroep uitgedaagd om de informatie en tips te interpreteren en toe te passen op hun eigen situatie en gedrag. Dit gebeurt door vergelijking met de norm en het geven van gepersonaliseerde feedback. De kennistesten bevatten standaard aanknopingspunten om hierover in gesprek te gaan. Peer educators worden getraind in verschillende gesprekstechnieken om aannames en risicoperceptie te verkennen en feedback te geven, terwijl ze hun eigen communicatiestijl behouden.

Waargenomen norm

Waargenomen norm bestaat uit drie onderdelen: de inschatting van goed- of afkeuring door anderen (subjectieve norm), de mate waarin iemand waarde hecht aan die oordelen en de inschatting van het gedrag van anderen (descriptieve norm). Het beïnvloeden van de waargenomen norm richt zich op het benadrukken van gewenst gedrag, het geven van positieve voorbeelden en het tonen dat de meerderheid van de groep dit gedrag al vertoont.

Sociale steun speelt een belangrijke rol in deze interventie. Unity speelt in op het sterke gevoel van verbondenheid binnen de uitgaansscene door peer educators vanuit die scene te werven en benadrukt hun rol als gelijken en experts op het gebied van risicoreductie. Peer educators bieden tijdens de gesprekken sociale steun voor het toepassen van risico verminderende strategieën en belonen gewenst gedrag door direct positieve feedback te geven. Ze versterken ook de sociale steun door vrienden van de doelgroep te betrekken en hen aan te moedigen om over het onderwerp te praten. Dit versterkt de positieve ondersteuning binnen de sociale en fysieke omgeving van de feesten.

Wat betreft de descriptieve norm, worden kennistests gebruikt om deze norm te bespreken en te vergelijken met de realiteit tijdens gesprekken met de doelgroep. Dit helpt om de perceptie van wat anderen doen te corrigeren en in lijn te brengen met de werkelijkheid. Peer educators kunnen deze sociale normen beïnvloeden door gewenst gedrag te benadrukken en te laten zien dat veel mensen in het uitgaansleven risico verminderende strategieën toepassen.

Waargenomen gedragscontrole

De mate waarin mensen geloven dat zij in staat zijn om de risico verminderende strategieën toe te passen speelt een cruciale rol. De aanpak om waargenomen gedragscontrole te versterken omvat het vergroten van kennis met betrekking tot benodigde vaardigheden en het waar mogelijk wegnemen van obstakels. Dit kan worden bereikt door gepersonaliseerde voorlichting door betrouwbare bronnen, een persoonlijke aanpak en een-op-een voorlichting.

Peer educators kunnen hier een belangrijke rol spelen door praktische tips en vaardigheden te delen met betrekking tot risico verminderende strategieën. Tijdens het gesprek kunnen ze bovendien ervaren obstakels en bepaalde misvattingen zoveel mogelijk wegnemen. Daarnaast wordt een vorm van modeling ingezet door peer educators persoonlijke ervaringen met het gewenste gedrag te laten delen, inclusief momenten waarop ze zelf moeite hadden om dit gedrag te vertonen. Ze laten zien dat

het vaak gemakkelijker is dan gedacht en welke positieve effecten het voor ze heeft opgeleverd, wat anderen kan inspireren om vergelijkbaar gedrag te vertonen.

4. Onderzoek

Onderzoek naar de uitvoering

Intern Rapport: Unity Procesevaluatie 2018-2022 (S. Graman & R. Koning, Jellinek. 2023)

a) Graman, S., Koning, R. (2023). Unity Procesevaluatie 2018-2022. Jellinek Preventie.

b) Met deze procesevaluatie is onderzocht wat het bereik van de Unity interventie is, in hoeverre de beoogde doelgroep bereikt wordt, hoe de deelnemers de interventie hebben ervaren en wat zowel de uitvoerders (projectleiders, peer coaches en peer educators) als de eventorganisaties en uitgaanslocaties waar Unity uitgevoerd wordt ervan vinden. Gegevens zijn verzameld tussen 2018 en 2022, in de regio's Amsterdam, Utrecht, Noord-Holland, Noord-Brabant, Gelderland, Flevoland en Den Haag.

c) De procesevaluatie heeft de volgende resultaten opgeleverd:

1. Bereik Van 2018 t/m 2022 hebben de peer educators in totaal 53.914 gesprekken gevoerd met bezoekers van 618 dance evenementen.

2. Beoogde doelgroep:

De gemiddelde leeftijd van de deelnemers was 24 jaar. De man-vrouw verdeling is 37%-61%. Het opleidingsniveau varieert sterk. 7% volgt een VMBO opleiding, 28% een MBO, 30% een HBO en 19% een Universitaire opleiding. Unity richt zich op mensen die middelen gebruiken en dat gebruik ligt onder haar deelnemers dan ook relatief hoog ten opzichte van andere mensen in deze leeftijdscategorie. In 2022 lag het laatste maand gebruik van cannabis en ecstasy op ruim 40%, cocaïne was 30%, amfetamine 23% en ketamine 26%. Dit beeld is vrij stabiel. Verschuivingen zijn te zien bij het gebruik van lachgas, dit is van 23% in 2019 naar 8% in 2022 gedaald. Nieuwkomer 3-MMC bleek in 2022 door 18% van de bezoekers in de laatste maand gebruikt te zijn.

2. Waardering deelnemers

Van de 53.914 deelnemers hebben 17.271 mensen een vragenlijst ingevuld met vragen over hun eigen middelengebruik en de waardering van de voorlichting. Daarvan gaf in 2018 87% aan terug te keren naar de stand, terwijl 92% in 2019 Unity als betrouwbaar beschouwde. Deze uitkomsten liggen in lijn met de voorgaande jaren.

3. Ervaring peer educators

52 peer educators hebben een online vragenlijst over hun ervaring met Unity. Peer educators genoten van voorlichting geven, met 88% die zich daarin voldoende zelfverzekerd voelde. De mate van zelfverzekerdheid is sterk verbonden met opgedane ervaring tot op dat moment. Ze voelden zich sterk verbonden op regionaal niveau en minder op landelijk niveau. Jaarlijkse expertisedagen werden gepland om dit te verbeteren. 15 peer educators hebben meegewerkt aan kwalitatieve interviews over hun motivatie. De vrijwilligers zijn over het algemeen zeer tevreden over de projectleiding en gemotiveerd om het project te helpen. De meeste suggesties om de motivatie te verbeteren hebben betrekking op de groepsbinding, het doel centraal te zetten en het uiten van waardering voor hun werk

4. Ervaring regionale projectleiders

Er zijn in totaal 7 regionale projectleiders van Unity geïnterviewd over hun ervaring met de uitvoer van deze interventie, dat is 1 uit iedere regio. De projectleiders voerden de interventie in grote lijnen uit volgens de handleidingen. Aandachtspunten waren werving van nieuwe peer educators, vernieuwing van de stand en begrijpelijke voorlichtingsmaterialen.

5. Ervaring samenwerkingspartners

8 medewerkers van organisaties en locaties waar Unity haar interventie uitvoert zijn geïnterviewd over hun ervaringen met en waardering van deze samenwerking. Ze geven aan dat Unity een cruciale rol speelt op deze evenementen door bezoekers te informeren over drugsgebruik, bewustwording te bevorderen en laagdrempelige toegang te bieden tot informatie en hulp. Bovendien lijkt Unity sneller signalen van (riskant) drugsgebruik op te vangen dan de organisatie zelf. Unity lijkt goed aan te sluiten bij de diverse doelgroepen van de organisaties, ondanks de verscheidenheid aan merken, uitstralingen en doelgroepen op hun evenementen. Dit wordt mede mogelijk gemaakt door de diverse groep vrijwilligers binnen Unity zelf, waardoor ze goed kunnen aansluiten bij de verschillende bezoekers. Een aantal van hen vroeg om meer terugkoppeling over wat Unity signaleert en waar ze zouden willen voorlichten. De samenwerking werd gemiddeld beoordeeld met een 8.4.

5. Samenvatting Werkzame elementen

- Inzet van peer educators als element van effectieve preventie binnen de uitgaanssetting (Brunn, Brunner & Mütsch., 2021, Crutzen, Noijen & Peters., 2021, de Jonge, M., 2022, van Wamel e.a., 2023):
 - Aansluiting bij de doelgroep wat betreft de content en kennisoverdracht; keuzes voor thema's en het taalgebruik.
 - Unity peer educators bieden een combinatie van betrokkenheid, vertrouwen, openheid en acceptatie en steun voor het gewenste gedrag. Op deze manier zorgen zij als betrouwbare bron voor positieve ondersteuning binnen de sociale omgeving.
- Toegankelijk door laagdrempeligheid: door de interventie aan te bieden 'on the spot' en het inzetten van 'peers'. De fysieke aanwezigheid binnen de setting waar het risicogedrag plaats vindt stelt de doelgroep in staat ter plekke persoonlijke vragen te stellen en betrouwbaar advies te krijgen.
- Individueel en tailored: Omdat ook binnen deze doelgroep diversiteit bestaat, zowel wat betreft achtergrond, als welke middelen gebruikt worden en wat betreft specifieke verwachtingen & gevolgen van dat gebruik (attitude), de waargenomen sociale en subjectieve normen (waargenomen norm) en de waargenomen gedragscontrole als het gaat om het toepassen van risico verminderende strategieën vraagt dit om een individuele en tailored interventie. Door de diversiteit binnen de groep peer educators en de een-op-een gesprekken krijgt iedereen die de Unity stand bezoekt voorlichting op maat.

6. Aangehaalde literatuur

Bartholomew Eldredge L.K, Markham C.M, Ruiter R.A.C, Fernández M.E, Kok G, Parcel G.S. (2016). *Planning Health Promotion Programs: An Intervention Mapping Approach*. 4th ed. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Benschop, A., & Nabben, T. (2022). *Antenne Amsterdam 2021: Trends in gebruik van alcohol, tabak, cannabis en andere drugs*. Hogeschool van Amsterdam.

Brug, J., Van Assema, P., Kremers, S. P. M., & Lechner, L. (Eds.) (2022). *Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering: een planmatige aanpak*. (10 ed.) Koninklijke Van Gorcum BV.

Brunn, J., Brunner, S., & Mütsch, M. (2021). *Preventive Interventions for Young Adults in Nightlife: Coproduction for a Systematic Literature Assessment Followed by a Stakeholder Dialogue Process*. *European Addiction Research*. 2021 Aug; 27(5): 311–325.

Crutzen, R., Noijen, J., & Peters, G. (2021). Promoting ear plugs at music events: evaluation of the Celebrate Safe approach. *International Journal of Audiology*, 60(5), 359–364.

De Jonge, M. (2022). *Factsheet Principes van effectieve drugspreventie*. Utrecht: Trimbosinstituut.

De Jonge, M. C., Bukman, A. J., Ter Bogt, T., Onrust, S. A., & Kleinjan, M. (2023). What Do Young Adults Expect from the Recreational Use of Ecstasy (3,4-Methylenedioxymethamphetamine/Molly)? A Latent Class Analysis of a Convenience Sample of Dutch Young Adults. *European addiction research*, 29(3), 231–240.

Engels, R. C., & ter Bogt, T. (2004). Outcome expectancies and ecstasy use in visitors of rave parties in The Netherlands. *European addiction research*, 10(4), 156–162.

Ernst-Linke, F., Enge, S., Viohl, L., Petzold, M. B., & Betzler, F. (2022). *High five!* – the big 5 personality traits, locus of control, and impulsivity and their relationship to substance use in a large cohort of university students in Berlin. *Addiction Research & Theory*, 31(2), 84–91

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) (2021). *Best Practice Portal – Policy and practice briefings – Nightlife, festivals and other recreational settings*. Geraadpleegd mei 2023, via: [emcdda.europa.eu /bestpractice/briefings/nightlife-festival-and-other-recreationalsettings_en](https://emcdda.europa.eu/bestpractice/briefings/nightlife-festival-and-other-recreationalsettings_en)

Fishbein, M., & Ajzen, I. (2010). *Predicting and changing behavior: The reasoned action approach*. Psychology Press.

HUO 2021: Een onderzoek naar uitgaansgedrag en middelengebruik van jongeren uit Den Haag (2022). GGD Haaglanden.

Kok, G., Gottlieb, N. H., Peters, G.-J. Y., Mullen, P. D., Parcel, G. S., Ruiter, R. A. C., Fernández, M. E., Markham, C. and Bartholomew, L. K. (2016), 'A taxonomy of behavior

change methods: an intervention mapping approach, Health Psychology Review 10(3), pp. 297-312.

Van Laar, M. (2023) *Nationale Drug Monitor - kerncijfers en ontwikkelingen 2021 en 2022*. [Online]. Geraadpleegd op 6 juni 2023 via repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/3165

Monshouwer K, Van Miltenburg CJA, Van Beek RJJ, Den Hollander W, Schouten F, Blankers M, et al. *Het Grote Uitgaansonderzoek 2020: Uitgaanspatronen, middelengebruik, gezondheid en intentie tot stoppen of minderen onder uitgaande jongeren en jongvolwassenen*. Utrecht: Trimbosinstituut; 2021.

O'Donnell, A., Addison, M., Spencer, L., Zurhold, H., Rosenkranz, M., McGovern, R., Gilvarry, E., Martens, M. S., Verthein, U., & Kaner, E. (2019). Which individual, social and environmental influences shape key phases in the amphetamine type stimulant use trajectory? A systematic narrative review and thematic synthesis of the qualitative literature. *Addiction (Abingdon, England)*, 114(1), 24–47.

Panagopoulos, I., & Ricciardelli, L. A. (2005). Harm reduction and decision making among recreational ecstasy users. *International Journal of Drug Policy*, 16(1), 54–64.

Peters, G.-J., & Noijen, J. (2016). *Party Panel 15.1 resultaten*. Party Panel. Geraadpleegd op 6 juni 2023, via partypanel.nl/resultResources/15.1/

Peters, G.-J. Y., & Noijen, J. (2022). Party Panel: developing theory- and evidence-based health promotion in nightlife settings. *Monitoring drug use in the digital age: Studies in web surveys*. Lisbon: EMCDDA. .

Peters, GJ. (2008). *Determinants of ecstasy use and harm reduction strategies: Informing evidence-based intervention development*. Maastricht: Universiteit Maastricht.

Rosenkranz, M., O'Donnell, A., Martens, M. S., Zurhold, H., Degkwitz, P., Liebrechts, N., & Verthein, U. (2023). Individual, Social, and Environmental Factors Associated with Different Patterns of Stimulant Use: A Cross-Sectional Study from Five European Countries. *European Addiction Research*, 1-12

Schürmann, L., Valkenberg, H., Croes, E. (2022). *Monitor Drugsincidenten Factsheet 2021*. Utrecht: Trimbosinstituut.

Shewan, D., Dalgarno, P., & Reith, G. (2000). Perceived risk and risk reduction among ecstasy users: the role of drug, set, and setting. *International Journal of Drug Policy*, 10(6), 431–453

Van Wamel, A., Spronk, D., Sannen, A., Lemmers, L., & van Gelder, N. (2023) *Drugspreventie bij jongeren en jongvolwassenen*. Utrecht: Trimbos instituut

Vervaeke, H. K. E. (2009). *Initiation and continuation: social context and behavioural aspects of ecstasy use*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Zinberg NE. *Drug, set, and setting : the basis for controlled intoxicant use*. New Haven:

Yale University Press, 1984

7. Praktijkvoorbeeld

Op een zonnige festivaldag komt een jonge vrouwelijke bezoeker enthousiast naar de Unity stand. Ze heeft plannen om die dag ecstasy te gebruiken, iets wat ze al een paar keer eerder heeft gedaan. Bij de stand raakt ze in gesprek met een peer educator.

De peer educator begroet haar vriendelijk, vraagt of ze wel een drugs gebruikt en zo ja welke drugs. Als ze vertelt dat ze van plan is om ecstasy te gebruiken vraagt hij haar of ze het leuk vindt om een kort ecstasy kennistestje in te vullen. Als ze klaar is nemen ze samen haar antwoorden op het testje door. De goede maar ook de foute antwoorden worden besproken. Eén vraag gaat over het risico van watervergiftiging bij te veel water drinken tijdens ecstasy gebruik. Dit blijkt nieuwe informatie voor haar te zijn, want ze dacht altijd dat het juist belangrijk was om veel water te drinken.

De peer educator vraagt, op een begripvolle manier, naar haar persoonlijke ervaringen en gewoonten bij het uitgaan en het gebruik van ecstasy. Hij wil weten of ze wel eens een droge mond en extra dorst krijgt na ecstasy gebruik maar ook of ze wel eens onwel is geworden. Ze vertelt dat ze er inderdaad een droge mond en dorst van krijgt, maar dat ze nooit ernstig onwel is geworden.

Hij legt uit dat het risico op watervergiftiging bestaat wanneer mensen meer dan 2 glazen water per uur drinken en dat je daar best snel aan komt, zeker als je bijvoorbeeld uit een flesje drinkt. Maar ook dat je er rekening mee moet houden dat die droge mond geen signaal van je lichaam is dat je moet drinken omdat de signalen die je lichaam geeft niet echt te vertrouwen zijn als je onder invloed bent. Dus dat het goed is om echt goed bij te houden hoeveel glazen je per uur drinkt. Hij legt ook uit dat ook als je je niet lekker voelt het lang niet altijd een goed idee is om dan maar veel water te drinken. Vervolgens deelt hij zijn eigen ervaringen en hoe hij, en anderen, hiermee omgaan. Hij benadrukt dat steeds meer mensen die ecstasy gebruiken zich bewust zijn van dit risico en hun waterinname aanpassen.

Aan het einde van het gesprek herinnert de peer educator haar eraan dat als zij of een van haar vriendinnen zich toch niet lekker voelen of twijfelen over hun welzijn, ze altijd naar de EHBO op het festival kunnen gaan. Hij benadrukt dat dat anoniem kan, de mensen die er werken heel aardig en begripvol en het belang van eerlijk zijn over het gebruik van drugs, omdat medische professionals in staat zijn om de best mogelijke zorg te bieden wanneer ze alle relevante informatie hebben.

Tenslotte geeft hij haar de tip om met haar vriendinnen af te spreken om op elkaar te letten. Hij benadrukt het belang van niet alleen naar huis gaan als iemand zich niet lekker voelt. Ze mag nog een leuke gadget uitzoeken en ze bespreken nog even wat ze allebei zo leuk vinden aan dat specifieke festival en voor welke DJ's ze zijn gekomen en dan wenst de peer educator haar veel plezier en geeft aan dat ze altijd terug kan komen als ze nog vragen heeft en dat geen vraag te gek is.

Samenwerking erkenningstraject

Het erkenningstraject wordt in samenwerking uitgevoerd door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), het RIVM Centrum Gezond Leven (CGL), het Kenniscentrum Sport & Beweging, Vilans, het Trimbos Instituut en MOVISIE. Door samen te werken aan het beoordelen van interventies volgens eenduidige criteria streven wij naar kwaliteitsverbetering in de betrokken werkvelden.

